

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.072/2019/6.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Tánczos Rita előadó bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. Bódis Zoltán ügyvéd

Az alperes: ... Kft.

Az alperes képviselője: Dr. Göndös Gábor ügyvéd

A per tárgya: azonnali hatályú felmondásból eredő kártérítés és elmaradt juttatások megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.557/2017/22.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 44.M.1371/2015/25-I számú kijavító végzéssel és 25-II. sorszámú kiegészítő ítélettel kiegészített 44.M.1371/2015/25. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.557/2017/22. számú ítéletének felülvizsgálattal nem támadott rendelkezéseit nem érinti, egyebekben azt hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 20.000,- (húszezer) forint + 5.400,- (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget, valamint külön felhívásra a magyar államnak fizessen meg 100.000.- (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2005. július 15-től állt az alperes alkalmazásában személygépkocsi-értékesítő munkakörben. Munkaszerződése 2. pontja értelmében a felperes a mindenkor minimálbér szerinti időbérre, ezt meghaladóan a munkavégzési és províziós szabályzat szerinti jutaléokra volt jogosult. A jutalék mértéke minden értékesítés után az árrés 9-12%-a, de minimum 15.000.- forint volt. E mértéket az alperes egyoldalú

intézkedésével állapította meg, amiről a felperes szóban értesült, illetve a havi jutalékszámolásban tudta annak helyességét ellenőrizni. Ezen felül az autók bérbeadása után is jutalékban részesült.

- [2] A felperes fő munkaköri feladata az új autók értékesítése volt. Az alperesnél kialakult gyakorlat alapján abban az esetben illetve meg jutalék az értékesítőt, ha az autó átadását követően a teljes dokumentációt hiánytalanul leadta. Amennyiben autóbérlésre került sor, szintén az autók átadása után, a teljes dokumentáció elkészítését követően járt a jutalék. Ha az autó átadásakor, illetve az utolsó dokumentáció elkészítésekor valamely értékesítő szabadság, betegség vagy egyéb ok miatt akadályoztatva volt, úgy a munkavállalók egymás között egyeztek meg abban, hogy ki helyettesíti a másikat és ez alapján jár-e és kinek, milyen mértékű jutalék. A munkáltatónak erről nem volt tudomása, így a jutalékot mindig annak teljesítette, aki az ügylet befejezését követően a teljes, hiánytalan dokumentációt leadta.
- [3] A másodfokú bíróság által elrendelt bizonyítás-kiegészítését követően a törvényszék azzal egészítette ki a megállapított tényállást, hogy az alperesnél a provízióra jogosultságról rendelkező munkáltatói intézkedés szerint az értékesítés folyamatához hozzá tartozik az értékesítő rendezett és pontos adminisztrációja is. A kiszállított autó nem jogosít automatikusan provízióra. A provízióra jogosultság szigorú feltétele, hogy az autó értékesítéséhez szükséges összes dokumentum rendelkezésre álljon és le legyen fűzve a diszponensi mappában. Új autó esetén a diszponens kizárólag a hiányzó papírok, az autó vételára, az átadási díj és illetékek, valamint a gépkocsira járó utólagos jóváírások beérkezése után engedélyezi az autó provízióját. Az intézkedés tartalmazta azt a listát is, amelyek hiányában új autó esetén az autóra provízió nem fizethető. E körbe tartozott az autó aláírt adásvételi szerződése, a vételárbekérő kalkulációs lap, a lízing cégnek fizetendő jutalék összege, a finanszírozási és biztosítási papírok, a teljes vételár átadási költség és az utólagos PoHU jóváírás összegének beérkezése, a szállítólevél, forgalmi másolat export dokumentáció.
- [4] A munkáltató 2015. április 7-én azonnali hatályú felmondással szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Ezt követően a felperes a munkáltatónál már nem végzett munkát, így tevékenysége 43 autó értékesítése vonatkozásában félbeszakadt, mely ügyletek tárgyalási, illetve szerződéskötési különböző stádiumban voltak. Ezen ügyleteket az alperes alkalmazásában maradt más értékesítők fejezték be és ők kapták meg érte a jutalékot is.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [5] A felperes keresetében az azonnali hatályú felmondás jogellenessége miatt 8.276.988.- forint kártérítés, a céges autóhasználattal felmerült költség levonásából eredő 1.214.990.- forint, továbbá 43 autó értékesítése után járó 1.000.000.- forint jutalék és a bérelt

autók után járó 1.284.000.- forint jutalék megfizetését kérte kötelezni az alperest késedelmi kamattal együtt a perköltség viselése mellett. A 43 autó értékesítésével kapcsolatos jutalékgigénye vonatkozásában előadta, hogy az azokkal kapcsolatos tárgyalásokat lefolytatta, a szerződés elemeiben részletesen megállapodott, így az ügyletek különböző stádiumokban álltak. Álláspontja szerint az értékesítéssel kapcsolatos feladatokat túlnyomó részt elvégezte, csekély mértékű adminisztrációs teendők voltak hátra, így jutalékra vált jogosulttá.

- [6] Az alperes e körben kifejtett álláspontja szerint a jutalék kifizetésének feltétele a munkáltatónál az autók átadását követő teljes archiválásra alkalmas dokumentáció leadása volt. Aki a dokumentációt hiánytalanul leadta, azt illette meg a jutalék a kialakult gyakorlat szerint. Mivel a felperes távozását követően a 43 autónak az átadását más értékesítő végezte el, őket illette meg a jutalék.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

- [7] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 44.M.1371/2015/25. számú kijavított és kiegészített ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.284.000.- forint elmaradt munkabért és késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest 400.000.- forint perköltség, valamint 223.800.- forint illeték, illetve az alperest 74.600.- forint illeték megfizetésére, illetve viselésére. A 43 autóra járó 1.000.000.- forint összegű jutalék megfizetésére irányuló kereseti kérelem vonatkozásában kifejtette, hogy a felperes ezen autók vonatkozásában tett intézkedéseket, azonban a teljes dokumentációt nem ő adta le, így jutalék sem illette meg. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a kialakult gyakorlat szerint az értékesítők szabadság vagy betegség esetén egymás között egyeztek meg a jutalék felosztásának mértékéről, mivel az alperes minden esetben a dokumentációt benyújtó értékesítő részére szánta ezt a jutalékot.
- [8] A peres felek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 6Mf.680.553/2017/22. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és kötelezte az alperest 1.224.990.- forint jogalap nélkül levont munkabér és késedelmi kamata megfizetésére, a kereseti illeték mértékét a felperes esetében 556.679.- forintra, az alperes vonatkozásában 150.539.- forintra felemelte, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest 216.507.- forint másodfokú perköltség és 746.248.- forint illeték, illetve az alperest 200.719.- forint fellebbezési illeték megfizetésére. A 43 autó értékesítésével kapcsolatos jutalék vonatkozásában kifejtette, hogy ez az összeg - ellentétben az elsőfokú bíróság álláspontjával - munkabérnek minősül. Az alperes províziós szabályzata, illetve annak módosítása rögzítette, hogy milyen dokumentumok birtokában, meglétében fizethető ki a provízió, azok hiányában erre nem kerülhet sor. Bár a munkavállalók

munkavégzése ezen szabályzat alapján bizonyos részében ellentételezés nélkül maradhat, az adott esetben a vonatkozó speciális feltételek teljesítése hiányában jutalék fizetésre nem volt mód.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a 43 autó értékesítésével kapcsolatos jutalék tekintetében. Kérte, a Kúria azt részben „változtassa meg” és kötelezze az alperest „további 1.000.000.- forint összegű kártérítés” és késedelmi kamata megfizetésére, továbbá mérsékelje az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét 400.000.- forintról 242.838.- forintra. Érvelése szerint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 42. § (2) bekezdése szerint a munkáltató köteles a munkavállalót foglalkoztatni és munkabért fizetni. E megállapodástól az Mt. 50. § (1) bekezdése szerint a felek megállapodása nem térhet el.
- [10] Kifejtette, hogy a munkáltató megszabhatja azokat a feltételeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy jutalék kifizetésére kerüljön sor. Az alperes intézkedésében az került rögzítésre, hogy milyen feltételeknek kell teljesülniük ahhoz, hogy bárki részére a jutalék kifizethető legyen, de nem szabályozta azt, hogy kinek a részére kell a kifizetést teljesíteni. Az adott esetben a munkáltató által szabályozott feltételek teljesítésre kerültek, abból azonban egyáltalán nem részesült. Állította, hogy mind a 43 autó vonatkozásában ő kötötte meg a szerződéseket, de azokat objektíve nem tudta átadni a vevők részére, mert a munkáltató azonnali hatállyal megszüntette munkaviszonyát. A szerződésekkel kapcsolatban több hónapon keresztül munkát végzett, ennek ellenére erre az időszakra nem kapott díjazást. Hangsúlyozta azt is, hogy ezen ügyletek vonatkozásában a kollégái sem kaptak jutalékot. A munkaszerződés és az Mt. 137. § (1) bekezdése szerint a provízió (jutalék) a munkabére része volt, ezt a jogerős ítélet is elismerte, így jogosultságot szerzett erre a juttatásra.
- [11] A felperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta azt is, hogy bár a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, emelte az alperesi marasztalás összegét, ennek ellenére nem módosította az általa fizetendő perköltség összegét, így annak csökkentését kérte.
- [12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn, mivel az megfelel a jogszabályoknak és marasztalja a felperest a felülvizsgálati eljárás során felmerült költségeiben.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [13] A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.
- [14] A Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275.§ (2) bekezdése értelmében a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó

felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül. A felperes felülvizsgálati kérelmében azt kifogásolta, hogy a jogerős ítélet sérti az Mt. 42. § (2) bekezdését, illetve 137. § (1) bekezdését, a 43 autó értékesítésével kapcsolatos jutalék megfizetésének elmulasztásával kapcsolatos döntés tekintetében. Bár a felperes erre figyelemmel 1.000.000.- forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a jogcím tekintetében érvelést, előadást nem tett.

- [15] Az Mt. 42. § (2) bekezdése a munkaviszony célját rögzíti, mely szerint munkaviszonyban a munkaszerződés alapján a munkavállaló köteles a munkáltató irányítása szerint munkát végezni, illetve a munkáltató köteles a munkavállalót foglalkoztatni és bért fizetni. E rendelkezés a munkaviszony leglényegesebb és legáltalánosabb elemeit tartalmazza, a foglalkoztatási és munkabér-kifizetési kötelezettség feltételeit az egyéb rendelkezések rögzítik.
- [16] A munkavállalót munkabérként a főszabály szerint a szerződés szerinti alapbér illeti meg. Az Mt. 137. § (1) bekezdése alapján a felek ilyen értelmű megállapodása esetén azonban a munkavállalót a munkavégzés ellenértékéeként nem alapbér, hanem e mellett, illetve - részben vagy egészben - e helyett teljesítménybér is megilletheti. A munkavállaló tényleges díjazását ennek megfelelően nem csak idő-, hanem teljesítménybérben, vagy akár az idő- és teljesítménybér összekapcsolásával is meg lehet állapítani.
- [17] A teljesítménybérezés gyakori formája a jutalékos díjazás, melynek jellemzője, hogy a munkavállaló az általa közvetített vagy megkötött ügyletek alapján keletkezett bevételből részesedik. A perbeli esetben is ez történt, a felperes az őt megillető - a mindenkori minimálbérnek megfelelő - alapbéren felül teljesítménybérben, jutalékban részesülhetett, amennyiben annak feltételeit teljesítette.
- [18] Helytállónan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a jutalék a teljesítménybér olyan speciális fajtája, amely csak abban az esetben jár, ha a munkáltató által e körben meghatározott valamennyi feltétel teljesül. Az adott esetben a munkáltató egyértelműen akként rendelkezett, hogy a provízióra való jogosultság feltétele az, hogy az autó értékesítéséhez szükséges összes dokumentum rendelkezésre álljon és le legyen fűzve a diszponensi mappában. Új autó esetén a diszponens kizárólag a hiányzó papírok, az autó vételára, átadási díj és illeték, valamint a gépkocsi után járó utólagos jóváírások beérkezése után engedélyezhette az autó provízióját. Nyilvánvalóan az adott juttatás azt a munkavállalót illette meg, aki a feltételeket teljesítette. Ez nem lehetett kétséges a felperes számára sem, hisz a jogviszonya megszűntetését megelőző időszakban általa sem vitatottan ekként számára megfizetésre került az általa értékesített és teljes dokumentációval átadott autók után járó jutalék.
- [19] Az alperes jogosult volt arra, hogy a jutalék feltételeit meghatározza és mivel a részteljesítés esetére nem rendelkezett

arról, hogy ez esetben is fizet jutalékot, arra a felperes alanyi jogon nem tarthatott igényt. Nem bírt jelentőséggel a perbeli esetben az a körülmény, hogy a szabályzatban foglaltaknak megfelelően megfizetett jutalékot utóbb az egyes munkavállalók a munkáltató közreműködése nélkül egymás között betegség, szabadság, egyéb távollét esetén miként osztották újra, illetve az se, hogy a felperes által nagyobb részben előkészített 43 autó adásvétele után járó jutalékot a munkáltató másnak megfizette-e vagy sem. Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sértette a felperes által megjelölt jogszabályhelyeket.

- [20] A felperes felülvizsgálati kérelmében azt is kifogásolta, hogy bár a másodfokú bíróság módosította az elsőfokú bíróság által megállapított alperesi marasztalás összegét, az általa fizetendő perköltség összegét nem változtatta meg. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a költség összegét fellebbezési kérelem hiányában nem érinthette.
- [21] Az elsőfokú bíróság a felperes által fizetendő perköltségről a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján döntött és az összeg megállapításánál nem csak a pertárgy értékére, hanem az ügyben tartott tárgyalások számára, a beadványok kidolgozottságára, tartalmára és az ügy megítélésére is tekintettel volt, így önmagában a pernyertesség-pervesztesség arányának módosítása külön erre irányuló kérelem hiányában nem indokolta a felperest terhelő perköltség összegének megváltoztatását, így nem tekinthető jogsértőnek e körben sem a jogerős ítélet.
- [22] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályban fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [23] A jutalék a teljesítménybér olyan speciális fajtája, amely csak abban az esetben jár, ha a munkáltató által e körben meghatározott valamennyi feltétel teljesül. Ha a munkáltató részteljesítés esetére nem rendelkezik arról, hogy ez esetben is fizet jutalékot, arra a munkavállaló alanyi jogon nem tarthat igényt.

Záró rész

- [24] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperesnek a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kell viselnie a felülvizsgálati eljárásban felmerülő illetéket, valamint viselnie kell a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. október 2.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k.
előadó bíró, Dr. Szolnokiné

dr. Csernay Krisztina bíró